

Olsztyn, 10 lipca 2019 r.

PS-VI.431.1.35.2019.ICZ

*Pani
Beata Kulesza
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Elblągu*

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko – Mazurskiego nr FK-IV.0030.396.2019 z dnia 2 maja 2019 roku /**akta kontroli str. 1/** zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Iwona Czmochowska – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Izabela Chowańska – główny specjalista,
3. Katarzyna Brewka – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Elblągu, z siedzibą pod adresem: 82 – 300 Elbląg, ul. Winna 9. Czynności kontrolne rozpoczęto 15 maja 2019 roku i zakończono 17 maja 2019 roku. Zakres kontroli obejmował formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019 poz. 1111), zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 roku w sprawie szkoleń na asystenta rodziny (Dz. U. Nr 272 poz. 1608), zwanego dalej rozporządzeniem.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

- 1) MOPS / Ośrodek / kontrolowana jednostka – co oznacza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu,
- 2) Dyrektor / Dyrektor MOPS / Dyrektor kontrolowanej jednostki – co oznacza: Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu – panią Beatę Kuleszę,
- 3) Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu,
- 4) Statut – co oznacza: Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu,
- 5) plan – co oznacza: plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy,

- 6) asystent – co oznacza: asystenta rodziny, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zatrudnionego w Ośrodku,
- 7) Gmina – co oznacza: Gminę Miasto Elbląg.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia jej zakończenia, fakt jej przeprowadzenia zespół inspektorów odnotował w rejestrze kontroli prowadzonym przez Ośrodek. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pani Beaty Kuleszy – Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w kontrolowanej jednostce dokumentacji oraz informacje przekazane bezpośrednio przez Dyrektora oraz zatrudnionego w Ośrodku Kierownika Działu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej, Panią Magdalenę Falkowską.

Działalność Ośrodka w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowością.**

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej jednostki.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Elbląg, prowadzoną w formie jednostki budżetowej. Kontrolowana jednostka działała na podstawie:

- Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu, przyjętego Uchwałą Nr X/273/2011 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 24 listopada 2011 roku w sprawie nadania Statutu dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu, zmienionego Uchwałami: Nr XIII/349/2012 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 27 marca 2012 r., Nr XVII/437/2012 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 18 września 2012 r. oraz Nr VII/80/2015 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 28 lipca 2015 r. /**akta kontroli str. 2-13/**,
- Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 28/2016 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie przeprowadzenia reorganizacji w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Elblągu oraz zatwierdzenia i wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu, zmienionego Zarządzeniem nr 10/2017 z dnia 3 kwietnia 2017 r., Zarządzeniem nr 13/2017 z dnia 2 maja 2017 r. oraz Zarządzeniem nr 6/2018 z dnia 21 maja 2018 r. /**akta kontroli str. 14 -39/**,
- Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 10/2018 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie wprowadzenia zmian struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu oraz zatwierdzenia i wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu, zmienionego Zarządzeniem nr 45/2018 z dnia 7 listopada 2018 r. /**akta kontroli str. 40 - 59/**.

Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały ujęte we wszystkich wyżej wymienionych dokumentach, kontrolujący nie wnieśli uwag do ich treści.

2. Trzyletni gminny program wspierania rodziny.

Zespół inspektorów ustalił, że zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, kontrolowana jednostka opracowała i realizowała Elbląski Program Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020, przyjęty Uchwałą Nr XXXII/661/2017 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 28 grudnia 2017 r. /**akta kontroli str. 60-83**/.

Z uwagi na to, że kontrolowana jednostka realizuje zarówno zadania gminy, jak i powiatu, za cel główny Programu obrano „*rozwój sprawnego i spójnego systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz systemu pieczy zastępczej Gminy Miasto Elbląg*” oraz przyjęto do realizacji m.in. cele szczegółowe:

- „*zapewnienie oferty pomocowej rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze,*
- *zwiększenie liczby dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej,*
- *podnoszenie kompetencji kadry świadczącej usługi na rzecz dziecka i rodziny*”.

Ponadto w Programie dokonano obszernej analizy potrzeb, wskazano także główne obszary działania, beneficjentów, główne zadania i realizatorów Programu, źródła finansowania, sposób jego ewaluacji oraz szczegółowy harmonogram realizacji zaplanowanych zadań.

3. Zgodność zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami oraz tworzenie możliwości podnoszenia przez nich kwalifikacji.

W okresie objętym kontrolą w Ośrodku, w oparciu o umowę o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy, na stanowisku asystenta rodziny zatrudnionych było sześć osób. W dacie kontroli na ww. stanowisku zatrudnionych było 5 osób.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji stwierdzono, że czterech asystentów posiadało kwalifikacje określone w art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /**akta kontroli str. 84-93**/.

Analiza akt osobowych asystenta zatrudnionego w dniu [REDAKTOWANE] wykazała natomiast, iż posiadał on wykształcenie średnie oraz udokumentował 3-letni staż pracy z dziećmi i rodziną, jednakże nie spełniał wymogów kwalifikacyjnych określonych w art. 12 ust. 1 pkt. 1 lit c ustawy, tj. nie odbył szkolenia z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, którego program zgodny był z zapisami Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. (Dz.U. 2011 nr 274 poz. 1620) w sprawie szkoleń na asystentów rodziny, (dokumenty potwierdzające kwalifikacje asystenta stanowią **akta kontroli str. 94-95**). Z ustnych wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora wynika, że przyczyną powstania tej nieprawidłowości była błędna interpretacja zapisów ustawy, wskutek czego udzielano wsparcia rodzinom przez osobę nieposiadającą prawnie wymaganego przygotowania do wykonywania tego zawodu. W związku z powyższym wydano zalecenie w tym zakresie.

Analiza akt osobowych asystentów wykazała stosowne potwierdzenia spełniania wymogów określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2 – 4 ustawy, tj. informacji w zakresie, czy osoby zatrudnione na stanowisku asystenta rodziny:

- nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona,

- wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Ustalono, że asystenci, zgodnie z art. 17 ust. 3 i 4 ustawy, nie wykonywali obowiązków pracownika socjalnego na terenie Gminy, w której prowadzili swoją pracę oraz nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę.

Z informacji przedłożonej przez Dyrektora oraz analizy dokumentacji wynika, że Ośrodek zapewniał asystentom szkolenia podnoszące ich kwalifikacje w obszarze pracy z dziećmi lub rodziną. W badanym okresie asystenci uczestniczyli w szeregu szkoleń, m.in.: „*Działania systemowe asystenta rodziny*”, „*ART – trening zastępowania agresji*”, „*FAS/FASD – diagnostyka i leczenie zaburzeń rozwojowych*”, „*Problematyka zaburzeń u dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem zachowań agresywnych. Zasady pracy z osobą dotkniętą chorobą psychiczną*”, „*RAD – reaktywne zaburzenia więzi u dzieci i młodzieży - symptomy, metody pracy.*” Ponadto asystenci uczestniczyli w superwizji, seminarium poświęconemu tematyce budowania kompleksowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz w konferencji z zakresu wpływu języka przemocy na życie społeczne i rodzinne. Stwierdzono jednocześnie, że w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadanie określone w art. 176 pkt 2 i 4b ustawy, tworząc możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz ich finansowania /**akta kontroli str. 84-95**/.

4. Tryb przydzielania i realizacja zadań asystenta rodziny.

Ustalono, że w Ośrodku nie wprowadzano, w formie wewnętrznych zarządzeń, odrębnych regulacji dotyczących pracy asystentów, rodzaju dokumentacji, czy też sposobu jej prowadzenia. Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji oraz uzyskanych informacji stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą asystenci nie pracowali w tym samym czasie z większą liczbą rodzin niż 15, zatem stosownie do zapisu art. 15 ust. 4 ustawy. Od 1 stycznia 2018 roku asystenci pracowali łącznie ze 120 rodzinami, w dacie kontroli pracowali natomiast z 74 rodzinami /**akta kontroli str. 96-112**/.

Szczegółowej analizie poddano 26 teczek rodzin z całego okresu objętego kontrolą (w tym tecki 8 rodzin, z którymi asystenci zakończyli współpracę). Potrzeby objęcia rodzin asystą rozpoznane zostały przez sam Ośrodek, z racji objęcia tych rodzin pomocą socjalną jak i na podstawie informacji uzyskanych z sądu.

Na podstawie analizy dokumentacji oraz w oparciu o informacje udzielone przez Dyrektora stwierdzono, że asystenci prowadzili następujący rodzaj dokumentów:

- *miesięczną kartę pracy asystenta rodziny,*
- *plan pracy z rodziną,*
- *okresową ocenę sytuacji rodziny,*
- *notatki służbowe.*

Ponadto w teczkach rodzin objętych wsparciem asystentów znajdowały się dokumenty takie jak: *diagnoza w sprawie oceny psychofizycznego rozwoju dziecka,* sporządzana przez psychologa zatrudnionego w kontrolowanej jednostce oraz *miesięczna karta zmian zachodzących w rodzinie,* sporządzana przez pracownika socjalnego.

W wyniku analizy dokumentacji ustalono, że w przypadku każdej rodziny, z chwilą powzięcia informacji o pojawieniu się trudności w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny Ośrodka przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, zgodnie z art. 11 ustawy. Po dokonaniu analizy sytuacji rodziny pracownik socjalny przekazywał sporządzony wywiad Kierownikowi Działu Świadczeń Socjalnych do zapoznania, jako osobie nadzorującej pracę socjalną, prowadzoną przez pracowników socjalnych na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia (zapis wynikający z Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu). Po zatwierdzeniu wywiadu przez Kierownika Działu Świadczeń Socjalnych pracownik socjalny przekazywał wywiad do Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu, wnioskując o przydzielenie rodzinie asystenta. Dyrektor, po analizie sytuacji rodziny pod kątem zagrożeń w obszarach socjalno-bytowym, opiekuńczo-wychowawczym i zdrowotnym podejmował decyzję o zasadności przydzielenia rodzinie pomocy w formie asystenta rodziny, dokonując właściwej adnotacji na pierwszej stronie wywiadu środowiskowego.

We wszystkich poddanych analizie teczkach znajdowała się pisemna zgoda rodziny na podjęcie współpracy z asystentem **/akta kontroli str. 113-114/**.

Ustalono, że asystenci sporządzali plan pracy z rodziną w przypadku każdej rodziny objętej ich pomocą. Plany zawierały elementy, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy tj. zakres realizowanych działań, służących poprawie sytuacji rodziny, terminy ich realizacji oraz przewidywane efekty realizacji tych działań. Plany aktualizowane były według potrzeb, które określano podczas dokonywania oceny sytuacji rodziny, zazwyczaj co pół roku. Wszystkie plany podpisane zostały przez asystenta, rodzinę oraz pracownika socjalnego, co stanowi potwierdzenie, że tworzono zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 1 tj. opracowywano przez asystenta we współpracy z rodziną i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Asystenci co miesiąc w dokumencie pn. *miesięczna karta pracy asystenta rodziny* poddawali analizie realizację działań podjętych w rodzinie w danym miesiącu oraz wskazywali dalsze działania, dotyczące pracy z rodziną, by osiągnąć założone w planie pracy z rodziną efekty. Ponadto, jak wynika z analizy dokumentacji oraz informacji uzyskanych w toku prowadzonych czynności kontrolnych, w celu wsparcia asystentów w realizacji zadań ustawowych, pracownicy socjalni co miesiąc dokonywali analizy sytuacji rodziny pod kątem zmian w niej zachodzących, które odnotowywali w *miesięcznej karcie zmian zachodzących w rodzinie* **/akta kontroli str. 115-140/**.

Poddane analizie plany zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy, w sytuacjach tego wymagających konsultowano również z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, co odzwierciedlały *miesięczne karty pracy asystenta rodziny* oraz *oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej*, sporządzane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej podczas posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w których udział brali również asystenci rodzin **/akta kontroli str. 141-148/**.

Asystenci, zgodnie z art. 15 ust 1 pkt 15 ustawy, dokonywali okresowej oceny sytuacji każdej rodziny w terminach określonych w ustawie tj. nie rzadziej niż co pół roku. W ramach realizacji tego obowiązku sporządzali *okresową ocenę rodziny*, wskazując jednocześnie okres objęty oceną. Okresowe oceny sytuacji rodziny były w każdym badanym przypadku obszerne, szczegółowe i w sposób jasny oraz precyzyjny odzwierciedlały wkład pracy włożony przez asystentów w pracę z rodziną. Oceny te, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy przekazywane były Dyrektorowi Ośrodka, który decydował o zasadności dalszego wsparcia rodziny pomocą

asystenta **/akta kontroli str. 149-154/**. Nie we wszystkich poddanych analizie ocenach znajdowały się daty ich sporządzenia, co zostało omówione z Dyrektorem kontrolowanej jednostki w ramach bieżącego instruktażu.

Stwierdzono, że asystenci kończąc pracę z rodziną sporządzali dokument pn.: *ocena końcowa rodziny*. Ocena ta zawierała konsultację z pracownikiem socjalnym i przekazywana była Dyrektorowi Ośrodka, który decydował o zasadności zakończenia współpracy z rodziną **/akta kontroli str. 155-157/**.

Na podstawie analizy dokumentacji oraz ustnych informacji uzyskanych od Dyrektora ustalono, że asystenci rodziny, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy przez okres trzech miesięcy prowadzili i dokumentowali monitoring funkcjonowania rodziny po zakończeniu z nią pracy. Fakt monitorowania sytuacji rodziny odnotowywano w *miesięcznych kartach pracy asystenta rodziny /akta kontroli str. 158-160/*. Ponadto, w przypadku zmiany przez rodzinę miejsca zamieszkania, asystenci kierowali pismo do gminy/miasta, na terenie których osiedliła się rodzina, w celu rozważenia możliwości dalszego wsparcia tej rodziny pomocą asystenta.

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentacji kontrolujący stwierdzili, że asystenci udzielali rodzinom wsparcia adekwatnie do rozpoznanych potrzeb i zgodnie z zadaniami określonymi w art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególności koncentrując się na:

- udzielaniu rodzinom pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, racjonalnego wydatkowania środków pieniężnych,
- udzielaniu rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, poprzez prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci, polegających min. na wskazywaniu sposobów rozwiązywania bieżących trudności wychowawczych, poszerzaniu wiedzy rodziców na temat potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i emocjonalnych dzieci,
- wskazywaniu konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, w tym prowadzących do poprawy warunków bytowych,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów natury psychologicznej, w szczególności poprzez motywowanie do skorzystania z pomocy specjalistów i umawianie na wizyty, towarzyszeniu rodzinom w trakcie wizyt,
- wzmacnianiu aktywności zawodowej i motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielaniu wsparcia dzieciom – pomocy w odrabianiu lekcji, poszukiwaniu i rozwoju pasji i zainteresowań, wskazywaniu konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego.

W toku kontroli ustalono, że asystenci współpracowali z zespołem interdyscyplinarnym, o którym mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a współpraca ta odbywała się na zasadach określonych w Zarządzeniu Nr 73/2013 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie określenia zasad tworzenia i funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych jako metody pracy z dzieckiem i rodziną.

Ponadto asystenci zatrudnieni w MOPS w Elblągu współpracowali z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny m.in.: kuratorami zawodowymi i społecznymi,

powiatowymi centrami pomocy rodzinie, pracownikami jednostek oświatowych, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz z zakładami karnymi.

5. Formy pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

▪ Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne:

Jak wynika z informacji przekazanej przez Dyrektora, rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych miały stały dostęp do poradnictwa psychologicznego oraz psychiatrycznego, świadczonego przez psychologów i psychiatrę zatrudnionych w MOPS w Elblągu. Pomocy udzielano od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Ośrodka tj.: od 7.30 do 15.30. Psycholodzy i psychiatra udzielali również porad bezpośrednio w miejscu zamieszkania klienta i jeśli zachodziła taka potrzeba odbywały się one również w godzinach popołudniowych. Wsparciem psychologa i psychiatry objęto w 2018 r. 62 osoby a w 2019 r. 48 osób. Rodziny mogły także skorzystać z porad udzielanych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych w NZOZ Młodzieżowym Ośrodku Terapeutycznym KARAN, Towarzystwie Przyjaciół Dzieci Zarządu Okręgowego w Elblągu i Poradni Zdrowia Psychicznego w Elblągu /**akta kontroli str. 161/**.

▪ Terapia i mediacje:

Ośrodek nie zatrudnia terapeuty oraz mediatora, natomiast zgodnie z informacją udzieloną przez Dyrektora, rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, w celu odbycia mediacji kierowane były do Elbląskiego Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej. Osoby borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu były kierowane do odbycia terapii odwykowej, prowadzonej w Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień KARAN w Elblągu, Centrum Terapii Uzależnień „Szansa” oraz Poradni Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Elblągu, prowadzonej przez Stowarzyszenie MONAR. Ośrodek realizował również zajęcia w ramach programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, który w 2018 r. ukończyło 12 uczestników /**akta kontroli str. 161/**.

▪ Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne:

Dyrektor poinformowała kontrolujących, że MOPS w Elblągu okresie poddanym kontroli nie realizował wsparcia, z zakresu usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, z uwagi na brak potrzeb w tym zakresie /**akta kontroli str. 161/**.

▪ Pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego:

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, wymagające pomocy prawnej mogły nieodpłatnie korzystać z porad i pomocy prawnej udzielanej przez radcę prawnego zatrudnionego w MOPS w Elblągu, który świadczył swoje usługi codziennie w godzinach urzędowania Ośrodka tj. od 7.30-15.30. Ponadto klienci Ośrodka, w celu uzyskania pomocy prawnej kierowani byli do Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przystępstwem Ligi Kobiet Polskich /**akta kontroli str. 161-162/**.

- Organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”:

MOPS w Elblągu we współpracy z Biblioteką Elbląską w 2018 r. rozpoczął realizację projektu pn.: „Z mamą zabawa fajna sprawa”, która polegała na organizowaniu cyklu spotkań, podczas których dzieci i ich rodzice poznawali alternatywne formy spędzania czasu wolnego, poprzez zapoznawanie się z literaturą dziecięcą.

Ponadto, jak wynika z informacji udzielonej przez Dyrektora, grupy wsparcia prowadzone były również przez pracowników Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, a także przez Centrum Odwykowo – Terapeutyczne w Elblągu i Poradnię Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Elblągu, prowadzoną przez Stowarzyszenie MONAR (poradnictwo dla osób współuzależnionych) /**akta kontroli str. 162-163/**.

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Ustalono, że na terenie Gminy funkcjonują 3 placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej: placówka prowadzona przez Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Jar”, placówka prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Oddziału Okręgowego Elbląg oraz placówka prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Elbląga i Okolic „Art. – Kreatywni”. W 2018 r. placówki te zapewniły opiekę 56 dzieciom, natomiast w 2019 r. 40 dzieciom.

Dodatkowo na terenie Gminy funkcjonują 2 specjalistyczne placówki wsparcia dziennego: placówka prowadzona przez Stowarzyszenie Inicjatorów Społecznych „Przyjazny Krąg” oraz placówka prowadzona przez Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KARAN”. W ramach funkcjonowania specjalistycznych placówek wsparcia dziennego w 2018 r. opieką objęto 60 dzieci, a w 2019 r. 49 dzieci /**akta kontroli str. 164-165/**.

7. Funkcjonowanie rodzin wspierających.

Zespół inspektorów ustalił, że na terenie Gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że ta forma wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych nie była realizowana z uwagi na brak osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. Ponadto, jak wynika z pisemnych informacji Dyrektora kontrolowanej jednostki „*asystenci pracując bezpośrednio z rodzinami nie zaobserwowali w ich najbliższym otoczeniu osób pomagających, wspierających, którym można by było powierzyć taką funkcję*” /**akta kontroli str. 165/**.

8. Uwagi i wnioski.

Mając na uwadze ustalenia kontroli wnioskować można, że w okresie objętym kontrolą, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu zapewniał dostęp do różnych form wsparcia, przewidzianych w art. 10 ust. 3 ustawy. Szczególnego podkreślenia wymaga dobra współpraca asystentów zarówno z pracownikami socjalnymi, realizującymi zadania gminy jak

i podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Analiza rzetelnie prowadzonej dokumentacji pozwala sformułować wniosek, że praca osób zatrudnionych w Ośrodku realizowana jest z dużym wyczuciem potrzeb rodzin, ma charakter planowy, spójny i bardzo przemyślany, wobec czego rekomenduje się dalsze utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług oraz rozwijanie pozostałych form wsparcia, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W zakresie prowadzenia dokumentacji pracy z rodziną, rekomenduje się rzetelne jej prowadzenie, w sposób niepozostawiający żadnych wątpliwości co do czasu jej powstania.

9. Zalecenia.

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością działając w oparciu o art. 197 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osoby odpowiedzialnej za jej powstanie, stosownych działań, mających na celu jej wyeliminowanie oraz realizację następującego zalecenia:

1. Na stanowisku asystenta rodziny zatrudniać osoby posiadające kwalifikacje określone w art. 12 ust. 1 ustawy. **Termin realizacji: na bieżąco.**

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo do zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zalecenia pokontrolnego w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019, poz. 1111).

GŁÓWNY SPECJALISTA

Katarzyna Brewka

GŁÓWNY SPECJALISTA

Izabela Chotwańska

GŁÓWNY SPECJALISTA

Iwona Czmochowska

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Joanna Jankowska-Kastrau
ZASTĘPCY DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

